

FEUILLETON

TWEE JAAR INTERNATIONALE TANDHEELKUNDE (II) 1956

(Vervolg)

Het jaar 1956 zette in met een gecombineerd congres te Madrid (14—20 mei) van de Spaanse Orthodontisten Vereniging en de jaarvergadering van de „Société Française d'Orthopédie Dento-Faciale”, die bijzonder goed bezocht was, ook door een groot aantal buitenlanders; het geheel werd door de ook hier te lande bekende collega Pedro Planas voortreffelijk georganiseerd en geleid.

Hoofthema was ditmaal het door Professor Autissier (Marseille) ingeleide rapport: „Orthopédie dento-faciale et équilibre occluso-articulaire”, waarbij een groot aantal „argumentateurs” zich deden horen, niet alleen van Franse en Spaanse zijde, maar ook Zwitserland (Fernex), Italië (Laicono), U.S.A. (Seiler), Duitsland (Ertinger, Thielemann).

Verschillende sprekers vulden verder het programma en vooral ook de demonstraties namen een belangrijke plaats in; als altijd bleek weer hoezeer de individuele orthodontist met eigen ideeën en meer of minder vernuftige vindingen, de dagelijkse praktijk tot een groter succes poogt te maken. Voor de vele congresgangers zijn het vaak juist deze klinische „tips”, en handige veranderingen in bestaande apparatuur, zomede de gesprekken hierover aan lunch of diner, die het bijwonen dezer bijeenkomsten niet alleen tot een genoegen maken, maar vrijwel altijd ook „nuttig effect” sorteren.

Voor het „genoegen” had overigens voorzitter Planas ruimschoots gezorgd, door het arrangeren van de beroemde tochten naar Toledo en Escorial en naast het bijwonen van een heus stierengevecht, het organiseren van een „Corrida”, waarbij ook de bezoekers hun talenten in de arena konden beproeven met jeugdige stieren, die op hun beurt voor het eerst de geneugten en de beproevingen van het gevecht leerden ondergaan, tot groot vermaak van de toeschouwers.

Wat mij overigens in Spanje het meest trof was de wijze waarop het land zich hersteld heeft van de ellende der revolutie. Wie het Madrid kende van de tijd van Alfonso XIII, stond verslagen bij het zien van de ruïnes in 1940 en wie thans een volkomen herstelde Città Universitaria zag in plaats van de paar muren die er eertijds restten van het enorme gebouwencomplex, en bovendien de bouwactiviteit kon gadeslaan van Granada en Sevilla af tot Mallorca en Barcelona toe, werd met bewondering vervuld voor de wijze waarop dit land — en nu eens niet met Amerikaanse hulp — zich aan het herstellen is. Het Madrid van de congresweek — toevallig tevens de feestweek van de hoofdstad ter ere van San Isidro — deed denken aan het Parijs van de twintiger jaren!

Van Spanje ging het naar Zürich, waar de F.D.I. haar jaarvergadering hield (28 mei—3 juni), de laatste voor het Congres dat in september 1957 in Rome zal worden gehouden.

De Zwitserse organisatie (S.S.O.) herdacht tegelijkertijd haar 70-jarig bestaan en had in dezelfde week een congres georganiseerd, dat — met 1600 deelnemers en „simultaneous translation” — een volledig internationale allure had.

Het bleek voorts dat, onder leiding van voorzitter Freihöfer, die een voortreffelijk team om zich heen had gegroepeerd, de Zwitsers alles gedaan hebben om zowel de F.D.I. als de tandheelkundige wetenschap en de gezelligheid

te geven wat haar toekwam en zelfs meer. Met name was die week er een van vrijwel onafgebroken zonnenschijn, hetgeen — gezien de rest van wat wij in West-Europa uit gewoonte nog altijd „zomer” noemen — ongeëvenaard kan heten. Gelukkig wisten wij dat toen nog niet!

Drieëndertig landen waren vertegenwoordigd, waaronder enige van „achter het gordijn”, dat minder „ijzerhoudend” lijkt te worden; contacten met Rusland doen verwachten dat op het grote Congres te Rome in 1957 ook de Russen voor het eerst sinds 1909 weer aanwezig zullen zijn.

Verheugend was de aanwezigheid van Dr. J. Peterson, namens de World Health Organization, die de nog niet gearriveerde — zojuist benoemde — Dr. Carl Sebelius verving, een Amerikaans collega, die in Genève zal optreden als „Public Dental Health Officer”. Hiermede is het werk van wijlen Dr. Rowlett bekroond en is eindelijk ook de tandheelkunde in de W.H.O. officieel vertegenwoordigd!

Voorts wees de aanwezigheid van afgevaardigden van de „World Medical Association” en van de „International Labour Organization” op het feit, dat de F.D.I. — haar na-oorlogse taak begrijpend — bezig is zich te ontwikkelen tot het orgaan, dat, naast de voorbereiding van congressen, de taak op zich heeft genomen om de internationale sociaal-tandheelkundige vraagstukken te bestuderen en hierover van advies te dienen.

Deze laatste jaarvergadering vóór het Congres te Rome (7—14 september 1957) stond uiteraard voor de F.D.I. vooral in het teken van het contact met het Italiaanse Organisatie Comité, dat in groten getale aanwezig was. Verder werden voor de in Rome uit te reiken Miller- en Villain-prijs de „laureates” benoemd en wel Prof. Dr. Euler (Keulen). De Villain-prijs zal in tweeën worden gedeeld ten behoeve van Prof. Sheldon Friel (Dublin) en Prof. Izard (Parijs).

Bijzonder goed werk was er van de Onderwijscommissie, die met behulp van de Engelse „Dental Board” een zeer uitvoerige lijst heeft gecompileerd van de tandheelkundige onderwijsinstellingen in de gehele wereld, met alle details over de curricula, kosten, aantal studenten enz.

Het probleem van de „onbevoegde” uitoefening had de aandacht van een speciale commissie en is vooral daarom ook van internationale betekenis, omdat de voortdurende propaganda van een bepaald soort tandtechnici — veelal met politieke invloed — om te trachten ook tot arbeid op patiënten te worden toegelaten, veel afbreuk deed en doet aan de pogingen om te komen tot een verantwoorde sociaal tandheelkundige hulp.

Eveneens van internationaal belang was de met algemene stemmen aangenomen ingediende resolutie namens de „Scientific Commission” en de „Public Health Commission” om te waarschuwen tegen onverantwoorde reclame van fabrikanten van tandpasta's, mondwaters etc., een euvel dat de latere jaren hand over hand is toegenomen en door quasi geleerdheid de goe-gemeente tracht te imponeren, tot schade van een goede ontwikkeling der gezonde propaganda voor mondhygiëne.

Het wetenschappelijke gedeelte van het Zwitserse congres stond onder leiding van Prof. H o t z en hier viel onder meer op, hoeveel aandacht er ditmaal werd besteed aan de militaire tandarts in oorlogstijd, de problemen van de tandheelkunde ten opzichte van de luchtvaart. Er werden films van de United States Air Force vertoond.

Voorts waren er voordrachten over Implications of Embryological Research, Biorhythmic Research en Radio-Biological Research. Prof. T h o m a (Boston) de welbekende mondchirurg uit Boston, doch Zwitser van geboorte, hield een

lezing over „Progress in Oral Surgery”, en hem viel de voldoening ten deel in zijn geboorteland te worden geëerd door de toekenning van een doctoraat honoris causa.

De „kunststoffen” vormen eveneens een hoofdschotel, terwijl een groot aantal vrije voordrachten, tafeldemonstraties en films er voor zorgden dat wij het overvolle programma aanschouwden, waarin vooral het Europese continent voor een goed deel uitblinkt.

Zürich vertoonde zich in dit prachtige zomerweer en door de zorg der gastheren uiteraard op haar allerschoonst. Het avondconcert in de Kloostergang van de Groszmünster zal wel alle deelnemers bijblijven, maar ook het meer, de tocht naar de Säntis, de maaltijden, het grote feestbal, maar bovenal de hartelijke en gemoedelijke sfeer waarin dit alles plaats vond, maakten de bijeenkomst tot een groot succes, waar de vertegenwoordigers van alle aanwezige landen slechts woorden van lof voor hadden.

Voor een changement de décors zorgde Londen, waar de American Dental Society of Europe van 10—13 juli haar 62e jaarvergadering hield onder leiding van Dr. Douglas Derrick en met de beproefde steun van de collega's Monoly en Mac Donald, en wel in de nieuwe zaal van de Royal College of Surgeons, welks gebouw in de oorlog voor een deel werd verwoest en dat thans voor een groot deel wordt vernieuwd.

Als gewoonlijk waren een belangrijk aantal heuse Amerikanen als gasten en sprekers aanwezig; er was zeker geen gebrek aan stof en discussie; demonstraties en films paraisseerden eveneens op het programma, maar toch ontkwamen niet aan de indruk dat er geen opzienbarende voordrachten of demonstraties gegeven werden. Interessant en nieuw was de voordracht van Guy Marrant (Londen) over de „Principles of Ultrasonic Cavity Preparation” met demonstratie. (Zijn wij goed ingelicht, dan komt hij hiermede ook op de Najaarsvergadering van de Ned. Ver. v. Tandartsen.)

Natuurlijk was de gastvrijheid der Londenaars als altijd groot. Behalve de receptie en het jaarlijkse banket, was er een cocktail party in de „Royal Society of Medicine” en maaltijden in besloten gezelschappen, terwijl ook voor de dames een uitgelezen programma werd voorbereid en uitgevoerd, waarbij zeker voor haar het bezoek aan de House Of Lords, ingeleid door de Usher of the Black Rod in hoogst eigen persoon, 's middags gevolgd door de zeker voor buitenlanders unieke installatie van een nieuw gecreëerde lord, onvergetelijk zal blijven.

Ik was voorts in de gelegenheid een bezoek te brengen aan het nog niet geheel gereed zijnde reusachtige gebouw, dat op het terrein van de R.C.S. wordt opgetrokken en dat bestemd is voor Medical Research: „The Nuffield College of Surgical Sciences”, gebouwd met een gift van vele miljoenen van Lord Nuffield. Hier is ook bij begrepen een „Department of Dental Science”, waarvan Sir Wilfred Fish is benoemd tot Hon. Director. Volgens goede Engelse traditie heeft Sir Wilfred een Comité gevormd met aan het hoofd Sir Walter Shepherd, teneinde voor dit speciale doel ook nog enige miljoenen te verzamelen en momenteel is reeds een aanzienlijk bedrag bijeen.

Men mag verwachten dat dit nieuwe medische research-centrum één van de belangrijkste ter wereld zal worden; niet alleen omdat het van alle moderne mogelijkheden zal worden voorzien, maar ook omdat iedere verdieping een afdeling zal worden voor een bepaald specialisme, als histologie, anatomie, fysiologie, pathologie, tandheelkunde enz. Men verwacht door de mogelijkheid van gemakkelijke samenwerking en de daaruit hopelijk voortvloeiende teamgeest tot prestaties te komen die in de meeste andere landen, minder goed en volledig toegerust, moeilijk te bereiken zijn.

Van 28—30 juli waren de Duitse orthodontisten opgeroepen voor hun jaarvergadering, ditmaal te Godesberg, dat zich door zijn nabijheid van de „Bundeshauptstadt” ontwikkeld heeft tot een voorstad, waar een groot deel van het Corps Diplomatique verblijft en dat nu ook in het bezit is van een „Stadthalle”, die het tevens tot een uitnemende congresstad heeft gemaakt.

Een driehonderd deelnemers, verhoudingsgewijs gering door het vakantie-tijdperk, waren aanwezig, toen voorzitter K o r k h a u s in de zeer fraaie congreszaal de vergadering opende.

Hoofdthema was het probleem: „Entwicklungsstörungen des Oberkiefers und des Mittelgesichts” en voorts was de zondagmorgen gewijd aan een rondetafelbespreking over „Misserfolge und ihre Ursachen”. Verder een aantal vrije voordrachten en tafeldemonstraties, hetgeen het programma rijkelijk vol maakte, zodat er, als zo vaak, te weinig tijd overbleef voor de discussie.

Dit was temeer jammer, omdat de beide hoofdthema's belangrijk waren en onderwerpen tot doel hadden, die ten onrechte te weinig op de programma's der orthodontische vergaderingen voorkomen. Voor het overige ontkomt men niet aan de indruk, dat veelal dezelfde personen over dezelfde onderwerpen hetzelfde zeggen. Als gewoonlijk ligt de grootste winst in de discussies in kleine kring, ditmaal niet aan de borrel-, maar aan de biertafel!

Opmerkelijk was de aanwezigheid van een vrij groot aantal collega's uit de „Ostzone”; het schijnt dat dit gemakkelijker is geworden dan vroeger het geval was. Uit de gesprekken kreeg men de indruk, dat afgescheiden van de politieke situatie en alles wat daarmede samenhangt, voor artsen en tandartsen de levensomstandigheden zo goed zijn als onder deze voorwaarden mogelijk is.

Men wenste de voorzitter, Prof. K o r k h a u s, „God speed” op zijn reis naar de Verenigde Staten, die hij begin september zou aanvangen, teneinde in een drietal maanden in de verschillende universitaire centra, de Europese orthodontische opvattingen te verkondigen en te verdedigen.

Men mag benieuwd zijn naar de ervaringen van deze orthodontische kruisridder, wanneer hij — hopelijk ongedeerd en onverveerd — weer in het Europese midden zal zijn teruggekeerd.

Intussen waren de Duitse collega's allerminst uitvergaderd, want via een lange — ook propagandistische — voorbereiding, klonk de kreet: Naar München van 22—26 augustus!, waar de 13e Deutsche Zahnärztetag werd gehouden. Had de laatste plaats gevonden in Düsseldorf in september 1953, die met zijn 4000 bezoekers een grootse indruk had achtergelaten; ditmaal waren er niet minder dan 6000 naar de aloude Beierse hoofdstad gestroomd om er zowel het congres bij te wonen, als de groots (tè groots?) opgezette „Dental Schau”, die alles overtrof wat een toch wel aan zeer veel gewend zijnde tandartsenwereld tot nu toe was voorgezet.

De organisatie was in één woord voortreffelijk en men moet grote bewondering hebben voor de collega's, die onder aanvoering van Dr. E r i c h M ü l l e r en met de beproefde hulp van Secretaris Dr. W i t t en de zijnen, benevens het Münchener Lokal Komitee een zo perfect functionerend geheel hebben voorbereid! Niet minder lof komt toe aan de Heer A l e x a n d e r K e g e l, voorzitter van het Dental Verband, en de zijnen, die op hun beurt, in de enorme tentoonstellingsruimten een demonstratie te zien hebben gegeven van wat de internationale fabricatie op tandheelkundig gebied in de allerruimste zin van het woord vermag, waar men niet dan de grootste eerbied voor kan hebben en met name voor hetgeen sinds de oorlog de Duitse industrie daarbij presteert.

De Zahnärztetag had, afgezien dan van het belangrijke feit dat men geen taalmoeilijkheden kende, alle allure van een internationaal congres.

Een zeer groot aantal landen was ruim vertegenwoordigd, en zo heerste er,

met name op het tentoonstellingsterrein, die Babylonische spraakverwarring die nu eenmaal aan dit soort bijeenkomsten inherent is en er haar kleur aan geeft, en waarbij het gebeurt dat men plotseling tegen bevriende Finnen, Argentijnen of Australiërs opbotst, die men in die volte alleen maar bij verrassing kan tegenkomen. Eerst na afloop ontdekt men dat er nog vele „verre” vrienden geweest zijn die vergeefse moeite hebben aangewend om contact te krijgen.

De stad München zelf, in de oorlog voor 40% verwoest, thans voor een groot deel weer opgebouwd, trachtte een gulle gastvrouw te zijn, doch werd daarbij gehandicapt door het weer, aangezien vrijwel iedere dag wolkbreuken afwisselden met wat ordinaire regenbuien, zodat de charme, vooral voor degenen die haar voor het eerst bezochten, voor een deel verloren ging en de animo om de prachtige omstreken te bezoeken uiteraard eveneens.

Münchens burgervader verenigde evenals een jaar tevoren, een aantal gasten in de gezellige „Ratskeller”, waarbij hij — in een kamp geïnterneerd tijdens de Hitlerperiode — een interessant verslag gaf van hetgeen na de oorlog is gedaan voor de verwoeste stad, die buitendien nog honderdduizenden vluchtelingen uit de Oostzone te verwerken kreeg.

Wanneer men voorts te horen krijgt dat München, zo groot als Amsterdam, er 1200 tandartsen op na houdt, ongerekend de Universiteit en de schooltandartsen, terwijl evenals in Nederland \pm 80% der bevolking ziekenfonds-patiënt is, dan begint men in te zien dat de tandheelkundige economie al even weinig te bevatten is als haar grote zuster.

Begrijpe het wie kan!

Dit alles vormt een vluchtig overzicht over een tandheelkundig Europees menu, dat natuurlijk allerminst volledig is.

Men zou heden ten dage een zeer aanzienlijk deel van zijn tijd kunnen besteden door uitsluitend internationale bijeenkomsten bij te wonen en de vraag is dan ook opgeworpen of dit alles van het goede niet te veel wordt.

De F.D.I. heeft een speciale commissie benoemd om dit probleem onder de ogen te zien en deze is begonnen de vergaderingen te splitsen in heuse internationale (en dat wil dan tegenwoordig zeggen, met „simultaneous translation”), vervolgens nationale vergaderingen met buitenlandse sprekers en ten slotte nationale vergaderingen pur sang.

Mijn persoonlijke indruk is, dat er een aantal internationale topfiguren bestaat, voor wie het „Menu” inderdaad te vol wordt, maar dat voor het overige de steeds drukker bezochte bijeenkomsten bewijzen dat een voldoende aantal leden der verschillende organisaties deze mening niet deelt, om de eenvoudige reden dat zij slechts hun nationale vergaderingen bijwonen en hoogstens een enkele buitenlandse.

Een andere vraag is of er uit die vergaderingen meer gehaald kan worden dan gemeenlijk het geval is en die vraag kan mijns inziens bevestigend worden beantwoord. Om te beginnen is de „simultaneous translation” een verbetering, (zij het ook een zeer kostbare), al is zij nog allerminst een ideale oplossing, omdat de onmiddellijk juiste vertaling van wetenschappelijke onderwerpen en vooral discussies, vrijwel niet mogelijk is. Vooreerst vereist dit ter zake kundige vertalers, maar zelfs dan nog blijkt de volstrekt correcte overbrenging van technisch-wetenschappelijke onderwerpen in een andere taal praktisch vrijwel onuitvoerbaar.

Een tweede verbetering is de invoering op de meeste vergaderingen van het „Symposium” en de „Round Table Discussions”. Deze methode maakt het mogelijk om zowel een bepaald onderwerp grondig te behandelen, als ook om de verschillende meningen van ter zake zeer deskundigen tot hun recht te doen komen, terwijl het auditorium het genoegen smaakt om de allerbesten nu eens onderling op elkaar los te kunnen laten.

Indien dan nog tijd wordt gegeven om ook dat auditorium aan het woord te laten, dan zal gewoonlijk wel een ieder bevredigd zijn.

De ervaring der laatste jaren leert dat inderdaad deze methode veelal een succes is, maar ook dat dit voor een zéér groot deel afhangt van de discussie-leider en dat gebleken is dat lang niet een ieder, ook al draagt hij een grote naam, daarvoor geschikt is.

Wanneer men ten slotte de programma's der vergaderingen en congressen vergelijkt met bijvoorbeeld die van een kwart eeuw geleden, dan ontkomt men niet aan de indruk, dat deze zich hoe langer hoe meer op zuiver „wetenschappelijk” terrein zijn gaan bewegen en dat men wel eens dreigt te gaan vergeten dat althans een deel van deze geleerdheid voor de praktijk nog niet bruikbaar is van wege de vele controversen.

De practici, die nog altijd verreweg het grootste percentage van de vergaderingen uitmaken, hebben dan veelal het gevoel, niet alleen dat zij niet voldoende „aan hun trek” zijn gekomen, maar ook dat de waarde van hun dagelijkse werk wordt onderschat.

Vandaar dat het gelukkig is, dat in een zó praktisch beroep als de tandheekunde, de demonstraties de mogelijkheid bieden dit euvel te ondervangen, waarbij tevens op de meest gemakkelijke wijze de contacten kunnen worden gelegd, die bij al deze vergaderingsbezoeken zo ongemeen nuttig zijn, zowel van algemeen standpunt uit beschouwd als voor de praktijk-efficiency en de arbeidsvreugde!

Dat Nederland op het gebied van congresgebouwen en behoorlijke hotelruimte zodanig is achtergebleven, ook in vergelijking met de overige kleine Europese landen, dat het voor belangrijke internationale bijeenkomsten van deze aard niet meer in aanmerking kan komen, is — jammer genoeg — niet meer voor tegenspraak vatbaar.

Dit geldt — wat de tandheekunde betreft — ook voor de mogelijkheden voor wetenschappelijk onderzoek en de vraag doet zich dan ook voor of het niet de hoogste tijd wordt, met het oog op de mondheekundige Volksgezondheid, dat hierop door de tandheekundige organisaties, meer dan tot nog toe, de aandacht wordt gevestigd.

September 1956

N o r d